

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«СМІЛЯНСЬКИЙ ПРОМИСЛОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЧЕРКАСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

Григорій КОНДРАТЕНКО

09

2024

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АНТИБУЛІНГОВУ ПОЛІТИКУ

РОЗГЛЯНУТО

педагогічною радою коледжу

протокол № 1 від «30» 08 2024

2024

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Дане Положення регламентує організацію роботи щодо запобігання булінгу та протидії йому у ВСП «Смілянський промислово-економічний фаховий коледж Черкаського державного технологічного університету» (далі - Коледж) та розроблене відповідно до документів, зазначених у Додатку 1.

1.2 Основною метою заходів з протидії булінгу є психологічне та здоров'язберігаюче забезпечення якості навчально-виховного процесу; формування негативного ставлення до булінгу як виявлення негативного морального тиску або фізичних знущань щодо іншої особи; захист соціального благополуччя здобувачів освіти та педагогічних працівників.

1.3 Головними завданнями заходів з протидії булінгу є ознайомлення здобувачів освіти з поняттям булінгу, його видами та формами прояву; навчання конструктивних форм спілкування; розрізнення деструктивних елементів у поведінці; формування навичок толерантного вирішення конфліктних ситуацій; усвідомлення й прийняття особистісних відмінностей кожної людини; формування адекватного рівня самооцінки й самоконтролю, навичок саморегуляції в контактах з однолітками, уміння вільно, але адекватно виявляти почуття; підвищення рівня соціальної свідомості студентів.

1.4 Робота щодо протидії булінгу базується на відповідних концептуальних положеннях Конституції України, Законах України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», наказів Міністерства освіти і науки України, Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», рішень педагогічної ради коледжу.

2 ФОРМИ БУЛІНГУ ТА ЙОГО ОЗНАКИ

2.1 Розрізняють такі форми булінгу:

- фізичний булінг – умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень; різного виду знущання; образливі жести або дії; пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабіж, ховання особистих речей); фізичні приниження тощо;

- сексуальний булінг, що є різновидом фізичного, передбачає дії сексуального характеру; його важко розпізнати, тому що жертва сексуального булінгу панічно боїться розповісти про це, замикається в собі, категорично відмовляється надавати будь-яку інформацію, може вчиняти спроби суїциду;

- психологічний булінг – насильство, пов'язане з впливом на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз; переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційний дискомфорт жертві; до цієї форми можна віднести вербальний булінг (образливе прізвисько, з яким постійно звертаються до жертви; обзивання; поширення образливих пліток; словесне приниження; бойкот/ігнорування; залякування; використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій; систематичні кепкування з будь-якого приводу) та кібербулінг (спосіб знущання з використанням електронних засобів комунікації, що включає приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету тощо).

2.2 Типові ознаки булінгу:

- систематичність (повторюваність) приниження та цькування;
- наявність протилежних сторін: кривдник (булер) та потерпілий (жертва булінгу);
- дії кривдника (або бездіяльність спостерігачів), наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника; спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

3 ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОБОТИ З ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ

3.1 Булінг - одна з найбільш поширених проблем закладів освіти, що суттєво збільшує ризик суїциду серед молоді; призводить до ескалації агресії й насильства в колективі, зниження навчальної активності; спричиняє психологічні проблеми. Тому профілактика булінгу передбачає роботу за такими основними напрямками:

- ознайомлення викладацького складу з особливостями виявлення (поширення) масових негативних явищ серед здобувачів освіти та загально

прийнятими поняттями «булінг», «третирування», «цькування» з огляду на розуміння проблеми насильства над підлітками та його видами (систематичне висвітлення відповідних матеріалів на засіданнях педагогічної ради, методичних об'єднань, виховних годинах тощо);

- просвітницька робота фахівців соціально-психологічної служби серед молоді щодо попередження насильства за такими формами: лекції, круглі столи, бесіди, диспути, години відкритих думок, флешмоби, засідання клубів правових знань; організація на базі навчального закладу роботи консультативних пунктів, де всі учасники освітнього процесу можуть отримати консультації практичного психолога, соціального педагога, провести зустрічі з працівниками правоохоронних органів;

- формування правосвідомості на основі правової поведінки студентів, усвідомлення відповідальності за своє та чуже життя; розвиток активності, самостійності, творчості всіх здобувачів освіти; створення умов для самореалізації кожної особистості;

- формування в педагогів та батьків навичок ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так і в поведінці здобувачів освіти з метою формування умінь визначати та усвідомлювати існуючу проблему;

- створення в Коледжі умов неможливості вчинення булінгу; сприяння його попередженню та боротьбі з негативними соціально-педагогічними наслідками цього явища;

- зміцнення захисних моральних можливостей особистості в протистоянні цькуванню як для умовно психічно адекватних студентів, так і для тих, які вже мають соматичну або психічну патологію;

- залучення відповідних спеціалістів для корекційної виховної роботи з метою профілактики булінгу серед здобувачів освіти.

3.2 Основні види роботи з протидії булінгу:

- діагностика: особистісне (соціальне й психологічне) вивчення здобувачів освіти зокрема, академічних груп і колективів у цілому; моніторинг соціальних процесів в Коледжі; зосередження уваги на психічному розвитку окремих

студентів; визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, якість навчання та взаємини в колективі;

- корекція: здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку й поведінці; подолання різних форм девіантної поведінки (зокрема за недостатності психопрофілактичної роботи та за умови необхідності, своєчасності та ефективності застосування методів психокорекції та загальної психотерапії);

- реабілітація: надання психолого-педагогічної та соціальної допомоги студентам, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання в Коледжі та соціального середовища;

- профілактика: своєчасне попередження відхилень у психічному та особистісному розвитку, міжособистісних стосунках; запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі; попередження наркоманії, алкоголізму, суїцидів, расової та соціальної нетерпимості, аморального способу життя тощо;

- психологічна просвіта: підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу - здобувачів освіти, викладачів, співробітників.

3.3 Особливе значення в роботі з протидії булінгу є використання потенціалу навчальних предметів, що вивчаються в коледжі й за навчальним змістом охоплюють теми, присвячені моральним та етичним проблемам; здоров'ю, здоровому способу життя; культурі спілкування; особистісному розвитку та плануванню фахової кар'єри; сімейним взаєминам тощо.

3.4 Виховання студентської молоді здійснюється відповідно до принципів науковості, системності, наступності, природовідповідності та зв'язку з реальним життям.

4 РЕАГУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ КОЛЕДЖУ НА ФАКТИ БУЛІНГУ

4.1 Якщо викладач або інший працівник Коледжу став свідком булінгу, він зобов'язаний повідомити директора навчального закладу про цей факт незалежно від того, чи поскаржилась йому жертва булінгу чи ні.

4.2 У разі звернення студента до будь-якого працівника коледжу з приводу факту булінгу, відповідна службова особа інформує про це доповідною запискою директора коледжу.

4.3 Директор розглядає таке звернення та з'ясовує всі обставини булінгу; ініціює засідання комісії з розгляду випадків булінгу. У разі встановлення комісією факту булінгу, а не одноразового конфлікту між здобувачами освіти, директор коледжу зобов'язаний повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей.

4.4 До складу комісії з розгляду випадків булінгу можуть входити педагоги, куратор, батьки постраждалого та «булера», керівник закладу та інші зацікавлені особи.

4.5 Якщо комісія не кваліфікує випадок як булінг, а постраждалий не згодний з цим, він може одразу звернутись до органів Національної поліції України. Але за будь-якого рішення комісії директор коледжу забезпечує психологічну підтримку всім учасникам інциденту.

4.6 Відповідно до вимог ст. 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення, штраф за цькування становить від 50 до 100 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, тобто від 850 до 1700 гривень або від 20 до 40 годин громадських робіт. Якщо булінг учинено групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, штраф складатиме від 100 до 200 мінімумів (1700 - 3400 гривень) або громадські роботи від 40 до 60 годин.

4.7 Неповідомлення керівником Коледжу уповноважених підрозділів органів Національної поліції України про випадки булінгу щодо учасника освітнього процесу тягне за собою накладення штрафу від 50 до 100 неоподаткованих мінімумів доходів громадян або виправні роботи до одного місяця з відрахуванням 20 відсотків заробітку.

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ
РОБОТУ З ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ

1. Конституція України.
2. Закон України «Про освіту».
3. Закон «Про вищу освіту».
4. Закон «Про фахову передвищу освіту».
5. Закон України від 18.12.2018 р № 2657-УШ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)».
6. Конвенція ООН про права дитини (ратифіковано 27 лютого 1991 року).
7. Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці № 182 Міжнародної організації праці (ратифіковано 5 жовтня 2000 року).
8. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (ратифіковано 20 червня 2012 року).
9. Сімейний Кодекс України.
10. Кримінально-процесуальний Кодекс України.
11. Кримінально-виконавчий Кодекс України.
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
13. Закон України від 24 січня 1995 року №20/95 — ВР «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» (зі змінами).
14. Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III «Про охорону дитинства» (зі змінами).
15. Закон України від 07 грудня 2017 року №2229-УІІ «Про запобігання та протидію домашньому насильству».
16. Спільний наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 19 серпня 2014 року №564/836/945/577 «Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 вересня 2014 року за № 1105/25882.

17. Спільний наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства внутрішніх справ України від 07 вересня 2009 року №3131/386 «Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї».

18. Лист Міністерства освіти і науки України від 18.05.2018 № 1/11-5480 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству».